

Hizmet İçi Eğitim Yayınları

**MEMUR SUÇLARI SORUŞTURMA USULLERİ
VE
SAYIŞTAY
Denetçi Yardımcılarına Verilen Kurs Notları**

**Mehmet Aydoğdu
4. Daire Üyesi**

**EKİM 2001
ANKARA**

**MEMUR SUÇLARI SORUŞTURMA USULLERİ
VE
SAYIŞTAY
Denetçi Yardımcılarına Verilen Kurs Notları**

**Mehmet Aydoğdu
4. Daire Üyesi**

**EKİM 2001
ANKARA**

Hizmet İçi Eğitim Yayınları: 11

Özgün Adı: Memur Suçları Soruşturma Usulleri
ve Sayıştay

Hazırlayan : Mehmet Aydoğdu
4. Daire Üyesi

Sayıştay Denetçi Yardımcılarının Hizmet İçi
eğitimi için hazırlanıp bastırılmıştır.

Redaksiyon : Hülya Demirkaya
Dizgi ve Mizanpaj : Hülya Demirkaya
Baskı ve Cilt : Yayın İşleri
Müdürlüğü
Birinci Basım : Ekim 2001

**Hizmet İçi Eğitim Yayınları'ndan Çıkan
Kitaplar**

*Tek Düzen Muhasebe Sistemi ve Dönem
Sonu Muhasebe Uygulamaları*
Prof.Dr. Remzi Örtten

*Performans Denetimi - Temel Kavramlar,
Yöntemler, Teknikler ve Yaklaşımlar*
Uzman Denetçi Fikret Gülen

*Yatırım Harcamaları Denetimi/Hizmet İçi
Eğitim Notları (17-27 Nisan 1999)*

*Risk Denetimi - Temel Kavramlar ve
Yaklaşımlar*
Uzman Denetçi Levent Karabeyli

*Temel Bilgisayar Denetimi İçin Ön Bilgi/
Çeviri/Bilgisayar Mühendisi Gökhan Yazıcı*

*Bilgisayar Kurs Notları/
Bilgisayar Destekli Denetim Grubu*

*Genel Olarak Kurslar ve Organizasyonu/
Çeviri/Bilgisayar Mühendisi Gökhan Yazıcı*

*Bilişim Teknolojisine Yönelik Performans
Denetimi/Çeviri/Araştırma Görevlisi*
Firdevs Karahan

*Bilgisayar Destekli Denetim
Teknikleri/Çeviri/Araştırma Görevlisi*
Emine Yazar

*Organizasyon ve Yönetim/Çeviri/Araştırma
Görevlisi Firdevs Karahan*

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06 100 Ulus/ANKARA
Tlf :310 23 00
Fx :310 65 45
www. Sayistay.gov.tr

İÇİNDEKİLER

I. GENEL BİLGİ

II. MEMURLAR HAKKINDAKİ FARKLI SORUŞTURMA USULÜNÜN NEDENLERİ

III. MEMURUN TANIMI

IV: MEMUR SUÇLARI

A. Disiplin Suçları

B. Türk Ceza Kanununda Öngörülen Suçlar

V.MEMURLAR HAKKINDA YAPILACAK SORUŞTURMALARA İLİŞKİN KANUNLAR

A. Özel Kuruluş Kanunları

B. 4483 Sayılı Memurların Yargılanması Hakkında Kanun

C. 3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu

D. 1918 Sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun

VI. SAYIŞTAY MENSUPLARI HAKKINDA UYGULANACAK HÜKÜMLER

A- Meslek Mensupları Hakkında Soruşturma;

1.Disiplin Kovuşturması;

1.1 Başkan ve Üyeler Hakkında

1.2 Diğer Meslek Mensupları Hakkında

2.Ceza Kovuşturması;

2.1 Başkan ve Üyeler Hakkında

2.2 Diğer Meslek mensupları Hakkında

A- Yönetim Mensupları Hakkında Soruşturma;

B- Savcı ve Savcı Yardımcıları Hakkında Soruşturma;

VII. SAYIŞTAY KANUNUNA GÖRE SUÇ SAYILAN FİİLLERİN TESBİTİ HALİNDE YAPILACAK İŞLEMLER

VIII. SORUŞTURMA YAPANLARIN GÖREV VE YETKİLERİ, TUTANAK VE RAPORLAR

I- GENEL BİLGİ

Bir soruşturma işleminden bahsedilmek için ortada hukuk kurallarına aykırı ve yasalarla ceza müeyyidesi altına alınmış bir suç fiilinin olması gerekmektedir

“Suç” yasaların cezalandırdığı ve ceza müeyyidesi altına almış olduğu fiiller; “ceza” ise suç sayılan fiillere karşılık öngörülen müeyyidelerdir.

Bir suçun oluşumu için aşağıdaki unsurların mevcudiyeti şarttır;

1. Kanunilik Unsuru :

Bir fiilin suç sayılabilmesi için hukuka aykırılığının kanunda açıkça belirtilmiş ve bir ceza müeyyidesine bağlanmış olması şarttır.

Suçun Kanunilik unsurunun sonucu olarak;

- a- Kanunsuz suç ve cezadan bahsedilemez.
- b- Ceza Kanunları, lehe olan hükümler dışında, geçmişe yürümez.
- c- Kanunu bilmemek mazeret sayılmaz.
- d- Kanun istisnasız herkese uygulanır.

2. Maddi Unsur :

Kanunun suç saydığı fiilin düşünce halinden çıkıp eyleme dönüşmüş olması gerekir. Ancak ceza Kanunları sadece tam suç fiilini işleyenleri değil, icra eylemine başlayan fakat arzu ettiği sonuca ulaşamayan kişileri de suça teşebbüsten dolayı cezalandırmaktadır.

3. Manevi Unsur :

Kanunun suç saydığı fiili işleyen kişinin cezalandırılabilmesi için bu fiilden manen sorumlu olması, bilerek ve isteyerek kasdi hareket etmesi, cezai ehliyete sahip ve kusurlu bulunması şarttır.

Suç oluşturan fiil ve eylemde bulunan kişilerin maruz kalacakları cezalar 1.3.1926 tarih ve 765 sayılı “Türk Ceza Kanunu”nda; bu Kanunun uygulanması sırasında izlenecek usul ve kurallar ise 1.4.1929 tarih ve 1412 sayılı “Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu”nda düzenlenmiştir.

Türk Ceza Kanunu hazırlanırken İtalyan Ceza Kanunu; Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu (CMUK) hazırlanırken de Alman Ceza Muhakemeleri Usul Kanunu dikkate alınmıştır.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nun amacı, suçlunun ortaya çıkarılması ve hakettiği cezaya çarptırılmasıdır. Bunun gerçekleştirilmesi için bir “Kamu davası” açılması gerekir.

Ceza takibini gerektiren hususlarda yeterli delil, bilgi ve belgelerin mevcudiyeti halinde kamu davasını açmak görev ve sorumluluğu Cumhuriyet Savcısına aittir (CMUK: Madde 148)

Cumhuriyet Savcısı kamu davasının açılmasına gerek olup olmadığını tespit etmek ve yargı mercilerini aydınlatmak için gizli olarak bir “hazırlık soruşturması” yürütür.

Hazırlık soruşturması sonucu Cumhuriyet Savcısı elde ettiği her türlü bilgi, belge ve delilleri değerlendirerek suç işlenmediği kanısına varırsa “takipsizlik” kararı alır; suç işlendiği kanısına varırsa bir “iddianame” düzenleyerek mahkeme nezdinde kamu davası açılması talebinde bulunur.

Duruşma safhası ceza mahkemelerinde yürütülür ve sanığın suçlu olup olmadığı araştırılarak kesin karara ulaşılır. Duruşma; açık, sözlü ve yüz yüze yapılır ve sanıktan hiçbir şey gizlenmez.

II- MEMURLAR HAKKINDAKİ FARKLI SORUŞTURMA USULÜNÜN NEDENLERİ

Memurlar hakkında görevleri nedeniyle işledikleri suçlar ile yasalarda belirtilen bazı suçlardan dolayı farklı soruşturma usulleri uygulanmaktadır.

Bu nedenle çıkarılmış bulunan 3628 ve 4483 sayılı kanunlarda öngörülen suçları işleyen memurlar hakkında, genel hükümlere göre değil, söz konusu yasa hükümlerine göre işlem yapılması gerekmektedir.

Memurların genel hükümler yerine ayrı ve farklı bir soruşturma usulüne tabi tutulmaları ise aşağıdaki nedenlere dayanmaktadır;

- Devlet işlerinin sağlıklı yürütülmesi için memurların gelişigüzel ihbar ve şikayetlerden korunması ve rahat bir çalışma ortamı içinde bulunması gerekmektedir.
- Devlet işlerinin özel bilgi ve ihtisası gerekli kılması nedeniyle bu işleri yürüten memurların da farklı bir soruşturma işlemine tabi tutulması zorunluluğu doğmaktadır.
- İdari bağımsızlığın sağlanması, devlet otoritesinin ve güvenilirliğinin sarsılmaması için memurların olur olmaz ihbar ve şikayetlerle yargı mercii önüne çıkarılmasının önlenmesi şarttır.

Memurların, farklı soruşturma usulü kapsamına girmeyen ve görevleri ile ilgili bulunmayan suçları ise genel hükümlere göre takip edilir. Bunların bu tip suçlardan dolayı soruşturma ve yargılamaları aynen diğer kişilerde olduğu gibidir.

III- MEMURUN TANIMI

Türk hukukunda “memur” tanımına başta Anayasamız olmak üzere 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile 765 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda yer verilmiş bulunmaktadır.

1982 Anayasası’nın 128.nci maddesine göre;

Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri yerine getirenlere “memur” ve “kamu görevlisi” denilir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4.üncü maddesine göre;

Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler, bu kanunun uygulanmasında “memur” sayılır.

Yukarıdaki tanımlananlar dışındaki kurumlarda genel politika tespiti, araştırma, planlama, programlama, yönetim ve denetim gibi işlerde görevli ve yetkili olanlarda “memur” kapsamına gire

765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 279.uncu maddesine göre;

Sürekli veya geçici surette bir kamu görevi gören Devlet veya diğer kamu müesseseleri çalışanları ile ücretli-ücretsiz, zorunlu veya isteğe bağlı, devamlı veya geçici olarak bir kamu hizmeti gören kimseler “memur” sayılır.

Türk Ceza Kanunu “memur” kavramını oldukça geniş tutmakta; kamu görevi dışında kamu hizmeti gören kişileri de bu kavram içinde mütalaa etmektedir.

IV-MEMUR SUÇLARI

A- DİSİPLİN SUÇLARI

Kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak amacı ile kanunların, tüzüklerin ve yönetmeliklerin Devlet memuru olarak emrettiği ödevleri yurt içinde veya dışında yerine getirmeyenlere, uyulmasını zorunlu kıldığı hususları yapmayanlara, yasakladığı işleri yapanlara durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre disiplin cezalarından birisi verilir.

Disiplin işlem ve cezalarına ilişkin hükümler 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun (124-136) ncı maddelerinde düzenlenmiş bulunmaktadır. Söz konusu Yasaya göre disiplin cezaları şunlardır;

Uyarma ; Memura görev ve davranışlarında daha dikkatli olması gereğinin yazı ile bildirilmesidir.

Kınama ; Memura görevinde ve davranışlarında kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesidir.

Aylıktan kesme ; Memurun brüt aylığından otuzda bir ile sekizde bir arasında kesinti yapılmasıdır

Kademe ilerlemesinin durdurulması ; Fiilin ağırlık derecesine göre memurun bulunduğu kademe ilerlemesinin bir ila üç yıl durdurulmasıdır.

Devlet memurluğundan çıkarma ; Bir daha Devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarmaktır.

Bu cezaların kapsamına giren fiil ve davranışlar Devlet Memurları Kanunu'nun 125 inci maddesinde tek tek sayılmıştır.

Özel kanunların disiplin suçları ve cezalarına ilişkin hükümleri saklıdır.

Disiplin cezaları, cezanın mahiyetine göre; disiplin amirleri, atamaya yetkili amir veya Valiler tarafından, disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra, verilir. Ancak, Devlet memurluğundan çıkarma cezası disiplin amirlerinin istemi üzerine Yüksek Disiplin Kurulu kararlarıyla gerçekleştirilebilir.

Devlet Memurları Kanunu'nda disiplin suçlarının tespiti ve ortaya çıkarılması için yapılması gereken soruşturmanın yöntemine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Soruşturma, yetkili makamların soruşturma emri ile görevlendirecekleri soruşturmacılar tarafından, suç konusu olayı incelemek, ihbar ve şikayetleri tespit etmek, tüm delil ve bilgileri toplamak, kişinin savunmasını almak suretiyle yapılır.

Disiplin cezasını gerektiren fiil ve davranışların öğrenildiği tarihten itibaren; memurluktan çıkarma cezasında 6 ay, diğerlerinde 1 ay içerisinde disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde ceza “zamanaşımı”na uğrar. Diğer taraftan, disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren 2 yıl içinde ceza verilmediği takdirde de zamanaşımı söz konusudur.

Devlet memuru hakkında “savunma”sı alınmadan disiplin cezası verilemez. Bu nedenle, en az 7 günlük bir savunma süresi tanımak gerekir.

Disiplin soruşturması tamamlandıktan sonra disiplin amir ve yetkilileri öngörülen cezanın mahiyetine göre 15 ila 45 gün içinde, memurluktan çıkarma hallerinde en geç 6 ay içinde karar vermek zorundadırlar.

Disiplin cezaları verildiği tarihten itibaren hüküm ifade eder ve derhal uygulanır.

Disiplin amirleri tarafından, uyarma ve kınama cezalarına karşı kararın tebliğ edildiği tarihten itibaren 7 gün içinde disiplin kurallarına; diğer cezalar için idari yargı yoluna başvurulabilir.

Memur hakkında disiplin soruşturmasının yapılmış olması ayrıca ceza soruşturması yapılmasına engel teşkil etmez.

B-TÜRK CEZA KANUNUNDA ÖNGÖRÜLEN SUÇLAR

Türk Ceza Kanununda hükme bağlanmış olup teftiş ve denetim sırasında en çok karşılaşılan memur suçları aşağıda açıklanmıştır.

1-Basit ve Nitelikli Zimmet ;

Madde 202- Görevi sebebiyle kendisine tevdi olunan veya muhafaza, denetim veya sorumluluğu altında bulunan para veya para yerine geçen evrak veya senetleri veya diğer malları zimmetine geçiren memura 6 yıldan 12 yıla kadar ağır hapisağır para cezası verilir.

Bu cürüm dairesini aldatacak ve fiilin açığa çıkmamasını sağlayacak her türlü hileli faaliyette bulunmak suretiyle işlenmiş ise faile 12 yıldan aşağı olmamak üzere ağır hapisağır para cezası verilir.

Türk Ceza Kanunu'nun 202 inci maddesi zimmet suretiyle menfaat sağlama fiilini “basit zimmet” ve “nitelikli zimmet” (=ihtilas) olarak iki ayrı fıkrada düzenlemiş bulunmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında; görevi sebebiyle kendisine tevdi olunan veya muhafaza, denetim veya sorumluluğu altında bulunan para, para yerine geçen evrak ve senetleri veya diğer malları zimmetine geçiren memurun cezalandırılacağı hükme bağlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında belirtilen nitelikli zimmet suçu ise; zimmet suçunun, daireyi aldatmak ve her türlü hileye başvurmak suretiyle, açığa çıkmasını önleyici biçimde işlenmesi halinde söz konusu olmaktadır.

Geniş anlamda, bir memurun “emniyeti suistimal” etmesi şeklinde yorumlanan zimmet suçunun oluşması için aşağıdaki unsurların bulunması gerekmektedir.

- a) Suçu işleyen kişinin memur sıfatını taşıması,
- b) Suçun konusunun para, para yerine geçen evrak ve senet veya taşınır mal olması,
- c) Memurun söz konusu malları kendisi veya başkası adına mal edinmesi veya kullanması,
- d) Zimmete geçirilen malların memura görevi nedeniyle verilmiş bulunması; muhafaza denetim ve sorumluluğu altında olması,
- e) Suç kastının bulunması,

Nitelikli zimmet suçunun oluşması için, bu unsurların yanı sıra, ayrıca memurun dairesini aldatacak şekilde her türlü hile yoluna başvurmuş olması gerekmektedir.

Zimmet suçunun konusunu oluşturan malın mülkiyet veya zilyetliğinin devlete, özel veya resmi kişilere ait olması suçun oluşumunu engellemez.

Bir memura görevi gereği verilmemiş, koruma ve muhafaza sorumluluğu olmayan bir malın kullanımı, mal edinilmesi halinde zimmet suçundan bahsedilemez; “sahtecilik” suçu oluşmuş olur.

Zimmet suçu sayılan bazı fiiller;

- Bir veznedarın tahsil ettiği paraları, belli bir limite ulaştığında, bankaya yatırması gerektiği halde, yatırmayarak kendi yararına kullanması veya başkasına borç vermiş olması.
- Bir tahsildarın tahsil ettiği paraları bordrolara dahil etmemesi ve kendi çıkarına kullanması,
- Bir depo memurunun denetim ve sorumluluğu altında bulunan orman emvalini menfaat temini amacıyla usulsüz olarak depodan çıkarıp başkasına ait bir hızar atölyesine sevketmesi,
- Tahsilatın dayanağı olan alındıları, makbuzları ve suretlerini yok ederek, saymanlık kayıtlarını usulsüz tutan memurun tahsil ettiği paraları mal edinmesi,
- Adliye emanet memurunun adliye emanetinde bulunan paraların bir kısmını faiz karşılığında başkalarına borç vermesi, paraları iade etmemesi,
- Vezne sayımı sırasında açık çıkması, bu paranın veznedar tarafından özel işlerinde kullanıldığının anlaşılması,

2- Denetim Görevini İhmal Ederek Zimmete Sebebiyet Vermek:

Madde 203- Denetim görevini ihmal ederek 202 nci maddenin birinci fıkrasında yazılı zimmetin oluşmasını veya artmasını mümkün kılmış kimseye 3 aydan 2 yıla kadar hapis ve ağır para cezası verilir.

Bu madde görevi ihmal suçunun özel bir şeklini belirtmekte olup, basit zimmette denetim görevini ihmal ederek zimmetin oluşmasını veya artmasını mümkün kılan fiili cezalandırmaktadır. Fiilin nitelikli zimmete dönüşmesi halinde bu maddenin uygulanması mümkün değildir. Çünkü nitelikli zimmette failin başvurduğu hileler ve aldatma olayı kontrol görevi yapanların suç fiilini tespit etmelerini imkansız kılmaktadır.

Bu suçun unsurları şunlardır;

- a) Failin, görevi nedeniyle Devlet mallarının denetim ve teftişiyle yükümlü ve sorumlu bir memur olması,
- b) Bu kişinin denetim ve teftiş görevini ihmal etmesi veya savsaklaması,
- c) Görevin ihmal edilmesi sonucu zimmet suçunun oluşması ve zimmetin artması
- d) Failde suç kastının bulunması,

• Belirli zamanlarda ambar-ayniyat sayımı yapmamak, denetim ve kontrol görevini gerçekleştirmemek suretiyle zimmet suçunun oluşumuna neden olan amirin fiili bu maddeye girer.

3- Devlet Alım ve Satımına Fesat Karıştırmak:

Madde 205- Bir kimse Türkiye Devleti hesabına olarak; almaya veya satmaya yahut yapmaya memur olduğu her nevi eşyanın alım veya satımında veya pahasında veya miktarında veya yapmasında fesat karıştırarak her ne suretle olursa olsun irtikap eylerse 10 seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası ile cezalandırılır ve zarar kendisine ödettirilir.

Bu suçun oluşumu için aşağıdaki hususların mevcudiyeti aranır;

- a) Suç failinin Devlet hesabına görevli bir memur olması,
- b) Devlete ait alım, satım veya yapım işiyle görevlendirilmiş bulunması,
- c) Bu işlerin pahasında, miktarında ve yapımında hile yapıp fesat karıştırarak haksız kazanç ve çıkar sağlanması,
- d) Suç kastının olması,

Maddedeki “irtikap” deyiminden “irtikap suçu” değil, failin kendisi veya başkası için çıkar sağlamak amacıyla hile kullanmak işlemi anlaşılmalıdır.

Devlet hesabına satılan eşyanın ilan ve ihale belgelerinde belirtilen sayı ve türden daha iyisini alıcıya vermek amacıyla yapılan fiiller; açık artırma ve eksiltmelere belli kişiden başkasının katılmasını önlemek düşüncesiyle alınan tedbirler; önceden kararlaştırılan özelliklere sahip olmayan eşyanın uygun ve tam olarak teslim edildiğini gösteren belge ve kayıtların oluşturulması bu maddeye göre cezalandırılır.

- Tekel müdürünün tekel adına tütün alımı sırasında eksperlerle anlaşarak sahte belge düzenleyip alım değerine fesat karıştırmak suretiyle menfaat sağlaması fiili bu madde kapsamına girer.

4- İrtikap;

Madde 209- Memuriyet sıfatını veya görevini kötüye kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına haksız olarak para verilmesine veya sair menfaatler sağlanmasına veya bu yolda vaatle bulunulmasına, bir kimseyi icbar eden memura 6 yıldan az olmamak üzere ağır hapis cezası verilir.

Bu cürüm ikna suretiyle işlenirse faile 4 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis cezası verilir.

Memur kanunen alınmaması gereken bir şeyi diğerinin hatasından yararlanarak almış bulunursa 2 yıldan 4 yıla kadar hapis cezası verilir.

İrtikap suçunun oluşumu üçe ayrılır;

a) İcbar suretiyle irtikap;

Bir memurun zorlama, cebir veya tazyik kullanarak haksız menfaat sağlamasıdır. Baskı yoluyla sağlanan menfaat para, para hükmünde senet veya başka bir taşınır mal olabileceği gibi özel işini yaptırmak, kira vermeden oturmamak, bedava seyahat etmek, arabasını tamir ettirmek gibi haksız bir çıkar da olabilir.

İcbar manevi baskı anlamındadır. Kişinin zihninde memur tarafından kendisi aleyhinde haksız bir işlemde bulunulacağı korku ve endişesinin uyandırılması ve böylece serbest iradesinin tesir ve tazyik altında bırakılması gerekir. Haksız işlemde ve baskıdan kolaylıkla kurtulmak ve istenileni yapmamak mümkün ise icbardan bahsedilemez.

Suçun oluşumu için;

- Suç işleyen kişinin memur olması,
- Memuriyet sıfatını ve memuriyet görevini kötüye kullanmak suretiyle kendisine veya bir başkasına para veya sair menfaatler sağlaması veya söz alması; sağlanan çıkarın haksız olması,

- Zorlama, cebir veya tazyik şeklinde bir icbar olması,

- Suçun bilerek ve isteyerek, bir kasıtle yapılması,

Gerekir.

Failin kullandığı icbarın maddi cebir, şiddet veya tehdit aşamasına ulaşması halinde irtikap suçundan değil “gasp” suçundan bahsolunur.

Memur ile iyi geçinmek için verilen para ve sağlanan menfaat irtikap fiiline girmez.

İrtikap suçunun rüşvet, görevi kötüye kullanma, yağma, dolandırıcılık ve emniyeti suistimal suçları ile yakın benzerliği mevcuttur. Uygulamada daha ziyade rüşvet suçu ile karıştırılmaktadır. Ancak irtikap suçu rüşvete göre daha ağır sayılmakta olup aralarındaki farklılık şu noktalarda toplanmaktadır;

- İrtikap, cebir, ikna veya hata yoluyla olur ve tek taraflıdır. Memur aktif konumdadır. Rüşvette ise karşılıklı anlaşma söz konusu olup, iki aktif taraf vardır.

- İrtikap memuriyet sıfat ve görevinin kötüye kullanılması suretiyle; rüşvet ise sadece memuriyet görevinin suistimali suretiyle işlenir.

b) İkna Suretiyle İrtikap:

Memurun, yetkili olduğu bir konuda, sıfat ve yetkisini kötüye kullanarak, bir kişiyi kanunen ödemek, yapmak veya vermek zorunda olmadığı bir parayı veya işi ödemek, yapmak veya vermek hususunda inandırmak suretiyle kendisi veya başkası adına çıkar sağlamasıdır. Kişinin kendisinden istenilen işin, paranın v.s. haksız olduğunu bilmesi durumunda ikna suretiyle irtikap suçundan bahsedilemez.

İcbar suretiyle irtikap suçunu oluşturan şartlar ikna suretiyle irtikap suçunda da aynen vardır. Ancak, haksız çıkarın icbar yoluyla değil ikna suretiyle sağlanmış olması gerekir.

c) Hatadan İstifade Suretiyle İrtikap:

Memurun kişiyi iğfal etmeksizin, kişinin kendiliğinden düştüğü hatadan faydalanmak, ona hatasını veya yanlıgısını söylememek suretiyle bir çıkar sağlamasıdır. Burada memur yasa gereği alınmaması gereken bir şeyi kişinin hatasından yararlanarak almakta ve kendi çıkarına kullanmaktadır.

Aşağıdaki fiiller irtikap suçunun kapsamına girmektedir;

- Vergi borcunu ödemiş bir mükelleften, unutkanlığından, hatasından yararlanarak tekrar tahsil yoluna gidilmesi,
- Yoklama memurunun bir vergi mükellefinden, belgelerinin eksik olduğundan bahisle, tutanak tutmayıp usulsüzlük cezası kesilmesini önleyeceğini söyleyerek çıkar sağlaması,
- Bir polis memurunun hırsızlık suçundan yakalanan kişinin babasından oğlunu dövülmekten kurtaracağını söyleyerek para alması,
- İstihkakını almak için müracaat eden kişiden istihkakın ödenmesi için para istenmesi fiili,
- Memurun kamulaştırma sırasında malın değerini yüksek göstermek için mal sahibinden para talep etmesi,
- Bir doktorun hastanın acilen ameliyat olması gerektiğini, ancak kendisine para verilirse acil ameliyatı gerçekleştireceğini söyleyerek, baskı altına aldığı hasta yakınından bir çıkar sağlaması,
- Bir gayrimenkulun icbar sonucu parasız veya çok ucuza alınması, yahut bir evde bedava oturulması.

5- Rüşvet:

Madde 211- Ceza Kanununun tatbikinde memur sayılanların, kanunen veya nizamem yapmaya veya yapmamaya mecbur oldukları şeyi yapmak veya yapmamak için, aldıkları veya başkalarına aldıkları para, hediye ve her ne nam altında olursa olsun sağladıkları diğer

menfaatler ile bu maksatla alıp sattıkları veya ihale eyledikleri taşınır ve taşınmaz malların gerçek değeri ile verilip alınan bedel arasındaki fahiş fark rüşvet sayılır.

Rüşvet suçuna ilişkin geniş kapsamlı hükümler Türk Ceza Kanunu'nun 212 ila 219 uncu maddelerinde yer almaktadır.

Rüşvet suçunda mutlaka rüşvet alan ve rüşvet veren şeklinde iki kişinin mevcudiyeti ve taraflardan birinin de memur olması şarttır. Yargıtay memur olmayan şahsın aldığı paranın rüşvet değil “dolandırıcılık” olduğuna karar vermektedir.

Rüşvet suçunda her iki taraf da müstakil faildir. Rüşvet fiili ile failin görevi arasında bir ilişki olması şarttır. Rüşvet fiilinde bir icbar, ikna veya iğfal söz konusu değildir.

Rüşvet konusu para veya menfaatin işin yapılmasından önce alınmış olması şart olmayıp vaade dayanılarak bir işlemin yapılmasından sonra da alınabilir. Vaadin tutulmaması olması dahi sonucu değiştirmez.

Rüşvetin oluşumu için, teklifin doğrudan veya dolaylı olarak memurdan gelmesi şart değildir. Kişi tarafından memura dolaylı veya doğrudan bir teklif olması halinde de, rızai bir anlaşma söz konusu ise rüşvet suçu oluşur.

Önceden bir anlaşma veya teklif olmaksızın, yapılan işten duyulan memnuniyetin ifadesi olarak bir şey verilmesi rüşvet sayılmaz. Rüşvetin oluşumu için önceden bir anlaşmanın bulunması gerekir.

Rüşvet suçunun unsurları şunlardır;

- a) Suç failinin T. Ceza Kanununun uygulamasında memur sayılan kişilerden olması,
 - b) İki tarafın karşılıklı rızasına dayalı bir rüşvet anlaşmasının yapılmış bulunması,
 - c) Memurun yasalara göre yapmak veya yapmamak zorunda olduğu bir işi yapmak veya yapmamak için bir çıkar sağlaması,
 - d) Rüşvet karşılığı yapılan işin mutlaka memurun görev kapsamına girmesi,
 - e) Memurun bu işi bilerek ve isteyerek yapması,
- Bir tapu memurunun müracaat eden kişilerden para aldıktan sonra tapularını vermesi suçu rüşvettir.
 - Bir bekçinin karakola götürmek üzere kendisine teslim edilen kaçakçılıktan suçlu kişiyi para karşılığı serbest bırakması fiili de rüşvet kapsamına girer.

Türk Ceza kanunu iki tür rüşvetten bahsetmektedir;

Adi rüşvet (Madde: 212);

Kanun ve nizam hükümlerine göre yapmaya mecbur olduğu şeyi yapmak veya yapmamaya mecbur olduğu şeyi yapmamak için rüşvet alan veya bir söz veya taahhüt kabul eden kimsenin suçu “adi rüşvet” sayılır.

Adi rüşvet suçu, olumlu rüşvet suçu sayılmakta olup, burada esas olan memurun görevine uygun bir şekilde hareket etmesi, ancak sadece memurluk sıfatını kötüye kullanmasıdır.

Ağır rüşvet (Madde: 213);

Kanun ve nizam hükümlerine göre yapmaya mecbur olduğu şeyi yapmamak veyahut yapmamaya mecbur olduğu şeyi yapmak için rüşvet alan veya bir söz veya taahhüt kabul eden kimsenin işlediği suç “ağır rüşvet” sayılır.

Ağır rüşvet suçu, adi rüşvete göre daha fazla bir cezaya tabi tutulmuştur. Olumsuz rüşvet olarak da nitelendirilen ağır rüşvet suçunda fail, kanunen yapmaya mecbur olduğu şeyi yapmamak veya yapmamaya mecbur olduğu şeyi yapmak için bir çıkar sağlamaktadır.

Rüşvet ile yapılan görev arasında bir illiyet bağının mevcut olması şarttır. Aksi takdirde görevin kötüye kullanılması suçu söz konusu olur. Menfaat temin edildikten sonra memurun söz verdiği işi yerine getirmemiş olması veya verilen sözün sonradan tutulmamış bulunması suçu ortadan kaldırmayacaktır.

6- Görevi İhmal:

Madde 230- Hangi nedenle olursa olsun memuriyet görevini yapmakta savsama ve gecikme gösteren veya üstünün yasaya göre verdiği buyrukları gerekli bir neden olmadan yapmayan memur 3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para cezası ile cezalandırılır.

Türk Ceza Kanunu'nun bu maddesi genel nitelikte bir hüküm olup memurun görevini yapmaması veya gecikme göstermesi hallerini düzenleyen ve cezalandıran özel yasalar mevcut ise öncelikle özel yasalardaki hükümler uygulanacaktır.

Üstün verdiği emirleri, geçerli bir neden olmadan yapmayan memur bu maddeye göre suç işlemiş sayılır. Ancak, üstün verdiği emrin yasaya uygun olması ve memurun görevi kapsamında bulunması gerekir. Memurun görevini geciktirmesinden veya verilen emri yapmamasından dolayı kişiler zarar görmüş ise bu zarar memura ayrıca ödettirilir.

Görevi ihmal suçunun oluşması için;

- a) Suçlunun memur olması,
- b) Bu kişinin görevini yapmaması veya geç yapması,
- c) Genel suç kastının bulunması,

Gerekir.

• İzin almadan görev yerini terk eden gece bekçisinin işyerinin soyulmasına neden olması fiili, görevi ihmal suçuna girer,

7.Görevi Kötüye Kullanma:

Madde 240- Yasada yazılı hallerden başka hangi nedenle olursa olsun görevini kötüye kullanan memur derecesine göre 1 yıldan 3 yıla kadar hapsolünür. Ayrıca memuriyetten süreli veya temelli olarak yoksun kılınır.

Bu madde ile genel nitelikte görevin kötüye kullanılması düzenlenmiş bulunmaktadır. Görevi kötüye kullanma niteliğini taşıyan herhangi bir fiil Türk Ceza Kanununda başka surette cezalandırılmadığı takdirde genel tamamlayıcı hüküm niteliğindeki 240 ncı madde hükmüne göre cezalandırılacaktır.

Görevi kötüye kullanmadan maksat; memurun, memurluk görevini kanun, tüzük ve yönetmeliklerde gösterilen usul ve esaslardan başka biçimde yapmasıdır. Memurun, her ne sebeple olursa olsun kanuni yetkisini aşması, yasaların belirlediği usul ve esaslara uymaması, takdir yetkisini gayesi dışında kullanması gibi durumlarda görevin kötüye kullanılması söz konusu demektir.

Suçun unsurları şunlardır;

- a) Suçun memur tarafından işlenmesi,
- b) Memurun görevine giren hizmetleri, hangi nedenle olursa olsun, mevzuata aykırı biçimde kullanması,
- c) Suç işleme kastının mevcut olması,

8. Belgede Sahtekarlık Suçları:

Hukuki bir hüküm ifade eden, bir hakkın doğmasına ve bir olayın kanıtlanmasına yarayan, yasalara uygun olarak görevli memurlar tarafından düzenlenen ve zorunlu biçimsel özellikleri taşıyan belgelere “resmi belge” denir.

Kanıtlama gücü bakımından resmi belgeler;

- Sahteliği kanıtlanıncaya kadar geçerli resmi belgeler,
- Aksi kanıtlanıncaya kadar geçerli resmi belgeler,
- Resmi belgeye eşit tutulan özel belgeler,

Olarak sıralanabilir.

Resmi belgede yapılan sahtekarlık suçlarıyla ilgili hükümler Türk Ceza Kanununun 339 ila 342 nci maddelerinde düzenlenmiş olup üç grup altında toplanmaktadır.

a) Belgenin aslında sahtekarlık: (Madde: 339)

Bir memurun memuriyet görevini yaparken tamamen veya kısmen sahte bir belge düzenlemesi veya gerçek bir belgeyi tağyir veya tahrif etmesi ve bundan dolayı genel veya özel bir zarar doğması halidir.

Suçun oluşması için; memurun sahteciliğin konusu olan belgeyi düzenlemeye yetkili kılınmış olması, zarar vermek düşüncesiyle hareket etmesi, doğrudan doğruya sahte bir resmi belge düzenlemesi veya gerçek bir resmi belge üzerinde kazıma, silme, yıkama gibi fiziki veya kimyasal işlemlerle değişiklik yapması gerekir.

b) Belgenin özünde sahtekarlık; (Madde: 340)

Bir memurun görevini icra ederken, bir belge düzenler veya yazarken gerçeğe uygun olmayan durum ve ifadeleri gerçek ve huzurunda cereyan etmiş gibi göstermesi, yahut zabtına memur olduğu ifadeleri değiştirmesi, bundan dolayı genel veya özel bir zararın ortaya çıkması halidir.

Suç faili memurun, kasıtlı hareket ederek, görevini yaparken doğrudan doğruya biçim olarak doğru, anlam ve içerik açısından gerçek dışı bir belge düzenlemesi durumunda suç oluşmuş sayılır.

c) Belgenin örneğinde sahtekarlık; (Madde: 341)

Bir memurun, aslı mevcut olmayan resmi bir belgenin onay örneğini uydurup kanuni şekline benzeterek vermesi, yahut aslında değişiklik yapmaksızın aslına aykırı bir örnek vermesi halidir.

Suçun oluşması için; memurun aslı varmış gibi örnek uydurması veya gerçek bir örneği sahteletirmesi, yahut da belgeden farklı ve değişik bir örnek düzenleyip vermesi, kasıtlı hareket etmesi gerekir.

Türk Ceza Kanunu'nun 342 nci maddesi ise yetkili memur dışında kalanlar tarafından resmi belgenin örneğinde yapılacak suç fiillerini hükme bağlamış bulunmaktadır.

9. Diğer Memur Suçları:

Yukarıda belirtilenler dışında kalan ve Türk Ceza Kanununda hükme bağlanmış olan bazı memur suçları ise madde başlık ve numaraları belirtilmek suretiyle aşağıda açıklanmıştır;

- a) Meslek Sırrını Açıklama Suçu (Madde: 198)
- b) Keyfi ve Sert Muamele (Madde: 228)
- c) Memuriyete Ait Sırrı İfşa ve Kararları Tehir (Madde: 229)
- d) Öğrendiği Suçu Haber Vermemek (Madde: 235)
- e) Memurların Birlikte Görevi Bırakmaları (Madde: 236)
- f) Memurun Ticaretle Uğraşması (Madde: 238)
- g) Dayak ve Kötü Muamele (Madde: 245)
- h) Fazla Vergi Tahsilatı (Madde: 247)
- i) Para Cezasının Fazla Tahsili (Madde: 248)
- j) Angarya (Madde: 249)
- k) Mühür Fekki (Madde: 274)

Memurlara Karşı İşlenen Suçlar:

Memurlara yönelik fiiller sonucu işlenen suçlar aşağıda belirtilmiştir;

- a) Memurlara Karşı Zor Kullanmak ve Direnmek (Madde: 254)
- b) Memura Görevinden Dolayı Hakaret (Madde: 266)
- c) Suç Uydurmak ve Resmi Mercileri Aldatmak (Madde: 283)
- d) İftira (Madde: 285)
- e) Resmi Nüfus Ticareti Yapmak (Madde: 278)

V- MEMURLAR HAKKINDA YAPILACAK SORUŞTURMALARA İLİŞKİN KANUNLAR

A- ÖZEL KURULUŞ KANUNLARI

Bazı memurlar ve kamu görevlileri hakkında, görevlerinin önemi, farklılığı ve özelliği dikkate alınarak, işledikleri suçlar konusunda, kendi kuruluş kanunlarında, genel hükümler ile özel yasa hükümleri dışında, ayrı bir soruşturma yöntemi öngörülmüş bulunmaktadır.

Farklı soruşturma usulüne tabi olan kuruluşlardan bazılarının isimleri ile özel kuruluş kanunlarının tarih ve sayısı aşağıda belirtilmiştir;

- 1- 10.11.1983 tarih ve 2949 sayılı “Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun”,
- 2- 6.1.1982 tarih ve 2575 sayılı “Danıştay Kanunu”,
- 3- 4.2.1983 tarih ve 2797 sayılı “Yargıtay Kanunu”,
- 4- 21.2.1967 tarih ve 832 sayılı “Sayıştay Kanunu”,
- 5- 24.2.1985 tarih ve 2802 sayılı “Hakimler ve Savcılar Kanunu”,
- 6- 4.11.1981 tarih ve 2547 sayılı “Yüksek Öğretim Kanunu”,
- 7- 25.10.1963 tarih ve 353 sayılı “Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu”,

Yukarıda belirtilen özel kuruluş kanunlarının kapsamına giren memurların kişisel veya görevleriyle ilgili bir suç işlemeleri halinde yapılacak soruşturmanın şekli, verilecek cezalar, uygulanacak müeyyideler ve diğer hususlar tek tek hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Bu Kanunlardan sadece 832 sayılı “Sayıştay Kanunu”nun soruşturma usulüne ilişkin hükümleri ayrı bir bölümde ele alınarak detaylı bir biçimde incelenecektir.

B- 4483 SAYILI MEMURLARIN YARGILANMASI HAKKINDA KANUN

Yakın tarihlere kadar, memurların görevleri nedeniyle işledikleri suçlardan dolayı soruşturma ve yargılanmaları, Osmanlı Hükümeti tarafından geçici olarak çıkarılan ve Meclis tarafından onaylanmamasına rağmen 76 yıl gibi uzun bir süre yürürlükte kalmış olan 4 Şubat 1913 tarih ve 133 sayılı “Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat” ile düzenlenmiş iken 4.12.1999 tarihinde yürürlüğe giren 2.12.1999 tarih ve 4483 sayılı “Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun” ile söz konusu geçici kanun yürürlükten kaldırılarak yepyeni ve farklı bir uygulamaya geçilmiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Anayasamızın 129’uncu maddesi de, memurlar ile kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı ceza kovuşturması açılması hususunu bazı istisnalar dışında, çıkarılacak bir yasada belirtilecek idari merciiin iznine bağlamış olduğundan böyle bir yasal düzenlemeye gidilmesi kaçınılmaz olmuştur.

1- Kanunun Kapsamı

Bu kanun, Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memur ve kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçları kapsamaktadır.

Eski Kanuna göre; görev sırasında işlenen, görevle ilgili olsun olmasın suçların tamamı görev suçu sayılırken bu kanun ile görev suçunun kapsamı daraltılmış ve sadece görev nedeniyle işlenen, yani görevden doğan suçlar özel soruşturma usulüne tabi tutulmuştur. Bu nedenle, işlendiği iddia edilen suç ile görev arasında mutlaka bir ilişki olması gerekmektedir.

Görev sırasında işlense bile görevle ilişkisi olmayan suçlar hakkında bu kanun değil genel hükümler uygulanacaktır.

Bu kanun hükümlerinin uygulanabilmesi için;

- ✓ Suç işleyen kişinin memur veya kamu görevlisi olması,
 - ✓ Bu kişinin bir suç işlemesi,
 - ✓ İşlenen suçun görevden doğması,
- Gerekir.

Bu kanun kapsamına girmeyen fiiller ise şunlardır;

- Görev ve sıfatları nedeniyle özel soruşturma usulüne tabi olanlar tarafından işlenen fiiller,
- Başka yasalarla, suçun niteliği açısından, farklı soruşturma usulüne tabi tutulan fiiller,
- Ağır cezayı gerektiren ve genel hükümlere göre soruşturulan suçüstü haline ilişkin fiiller,
- Disiplin hükümlerinin uygulanacağı fiiller.

2- Kanunun Uygulamasındaki Aşamalar

Bu Kanuna göre yapılacak soruşturma ve kovuşturmalar başlangıcından sonuçlanıncaya kadar üç önemli aşamadan geçmektedir.

İdari soruşturma (Ön inceleme);

Bir memur veya kamu görevlisi hakkında işlediği iddia edilen suçtan dolayı ceza kovuşturmasının açılması, kanunda belirtilen istisnalar dışında, idari merciin iznine bağlanmıştır. Böyle bir uygulama Anayasanın 129'uncu maddesi hükmünden kaynaklanmaktadır.

Eski yasada yer alan “ilk tahkikat” (ön soruşturma) uygulamasına, suç fiilinin yargıya intikalini geciktiriyor düşüncesiyle, 1985 yılında yürürlüğe giren 3206 sayılı yasa ile son verilmiş ve işlemlerin daha kısa zamanda tamamlanarak yargıya intikalini sağlayacak biçimde “izin” uygulamasına geçilmiştir.

Hazırlık soruşturması;

Ön inceleme bitirilip “izin” işlemi tamamlandıktan sonra hazırlanan soruşturma dosyası yetkili ve görevli Cumhuriyet Savcısına gönderilir.

Cumhuriyet Savcısı dava açılmasına gerek olup olmadığını tespit etmek için genel hükümlere göre bir hazırlık soruşturması yürütür.

Son soruşturma;

Cumhuriyet Savcısı tarafından yürütülen hazırlık soruşturması sonucunda suç sabit görülür ise düzenlenecek bir iddianame ile adliye mahkemeleri nezdinde kamu davası açılır. Söz konusu kamu davasının mahkemeler tarafından yürütülerek karara bağlanması son soruşturma sayesinde gerçekleşir.

3- Suç Fiilinin Ortaya Çıkarılması ve Bildirilmesi

Memur ve kamu görevlilerinin görevleri nedeniyle işledikleri suç fiilleri aşağıdaki şekillerde ortaya çıkabilir;

- a. Cumhuriyet Başsavcılarına yapılacak herhangi bir ihbar veya şikayet üzerine,
- b. Soruşturma izni vermeye yetkili mercilerin durumu ihbar, şikayet veya başka bir şekilde öğrenmeleri üzerine,
- c. Diğer makam sahipleri ile memur veya kamu görevlilerinin elde ettikleri bilgi, belge ve bulgulara dayanarak haberdar olmaları üzerine,

Cumhuriyet Başsavcılarını böyle bir ihbar veya şikayet aldıklarında ya da bu tür bir fiili bizzat öğrendiklerinde ilke olarak evrakı ilgili makama sunarak soruşturma izni istemek zorundadırlar. Kendileri kesinlikle soruşturma işlemine başlayamazlar. Ancak, bir olayda belgelerin ivedilikle toplanması gerekmekte, delillerin kaybolmasından korkulmakta ise sanığın ifadesi alınmamak üzere Başsavcılar gerekli tespitleri yapma ve delilleri toplama yetkisine sahiptirler.

4- İşleme Konulmayacak İhbar ve Şikayetler

Yapılan ihbar ve şikayetlerin;

- a. Soyut ve genel nitelikte olması,
- b. Kişi veya olaylardan bahsedilememesi,

Hallerinde işleme konulmaması ve durumun ihbar ve şikayette bulunana bildirilmesi gerekir.

5- Soruşturma İzni Vermeye Yetkili Merciler

Memurlar ve kamu görevlileri hakkında bir ihbar ve şikayet söz konusu olduğunda “ön inceleme” yaptırdıktan sonra soruşturma izni vermeye yetkili olan merciler yasada tek tek sayılmıştır. Buna göre;

- a. İlçede görevli olanlar hakkında “Kaymakam”,
- b. İl ve merkez ilçede görevli olanlar hakkında “Vali”,
- c. Bölge düzeyinde teşkilatlanmış kurum ve kuruluşakiler hakkında “görev yaptıkları ilin valisi”,

- d. Başbakanlık ve Bakanlıkların merkez ve bağlı veya ilgili kuruluşlarında görev yapanlar hakkında o kuruluşun “en üst irade amiri”,
- e. Bakanlar kurulu kararıyla veya ortak kararla atananlar hakkında “ilgili Bakan”,
- f. T.B.M.M.’nde görevli olanlar hakkında “genel sekreter”, genel sekreter ve yardımcıları hakkında “Meclis Başkanı”,
- g. Cumhurbaşkanlığında görevli olanlar hakkında “genel sekreter”; genel sekreter ve yardımcıları hakkında “Cumhurbaşkanı”,
- h. Belediye Başkanları ve Meclis Üyeleri hakkında “İçişleri Bakanı”,
- i. Belde Başkanı ve Meclis Üyeleri hakkında buldukları “ilin valisi”,
- j. Köy ve mahalle muhtarları hakkında ilçelerde “kaymakam”, merkez ilçede “Vali”, Yetkili mercii olarak belirtilmiş bulunmaktadır. Bu kişilerin yoklukları halinde bizzat vekilleri aynı yetkiye sahiptirler.

Yetkili mercilerin saptanmasında, memur ve kamu görevlisinin suç tarihindeki görevi esas alınır. Soruşturma izni fiilin işlendiği tarihte bu kişilerin bağlı bulunduğu makam tarafından verilir.

Ast ve üst memurun aynı fiile iştirak etmesi halinde ise izin üst memurun bağlı olduğu merciden istenir.

6- Ön İnceleme Yaptırılması

Soruşturma izni vermeye yetkili olan merci bir suç işlendiğini bizzat veya diğer makam, kurum veya kişilerin bildirimine üzerine öğrendiği takdirde her şeyden önce bir “ön inceleme” başlatır.

Ön inceleme,

- ✓ İzin vermeye yetkili merci tarafından bizzat yapılabilir.
- ✓ Yetkili merci tarafından görevlendirilen bir veya birkaç denetim elemanınca gerçekleştirilebilir.
- ✓ Hakkında inceleme yapılanın amiri konumundaki memurlardan biri veya birkaçı vasıtasıyla yapılabilir.

İnceleme yapacakların izin vermeye yetkili mercinin bulunduğu kamu kurum veya kuruluşunun içinden seçilmesi esastır. Ancak işin özelliğine göre yetkili merci söz konusu incelemenin diğer kamu kurum veya kuruluşu elemanlarına yaptırılmasını da isteyebilir.

7- Ön İnceleme Yapanların Görev ve Yetkileri

Ön inceleme yapmakla görevlendirilenlerin görev ve yetkileri şunlardır;

- Bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren mercinin tüm yetkilerine sahiptirler.
- Bu Kanun ile hüküm bulunmayan hallerde Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümlerine göre işlem yaparlar.
- İlgililerin ifade ve bilgilerine başvururlar.
- Gerekli gördükleri tüm bilgi, belge ve delilleri toplarlar.

- Görüşlerini içeren bir “Rapor” düzenlerler. Farklı görüşler söz konusu ise gerekçeleriyle birlikte ayrı ayrı belirtmek zorundadırlar.
- Düzenledikleri “rapor”u izin vermeye yetkili merciiye sunarlar.

8- Yetkili Merciiin Kararı

Yetkili mercii, yapılan ön inceleme sonucu kendisine sunulan “rapor” üzerine, gerekçe göstermek suretiyle, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verir. Bu kararın, suçun öğrenilmesinden itibaren, ön inceleme dahil, en geç 30 gün içinde açıklanması gerekir. Bu süre zorunlu hallerde 15 günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir.

Soruşturma izni; şikayet, ihbar ve iddia konusu olaylar ile bunlara bağlı olarak soruşturma sırasında ortaya çıkabilecek hususları kapsar.

Soruşturma sırasında izin verilen olay ve konudan tamamen ayrı veya farklı bir suç fiili ortaya çıktığında yeniden izin alınması gerekir. Ancak, suçun hukuki niteliğinin değişmesi yeniden izin gerektirmez.

Yetkili merciiin soruşturma izni verilip verilmemesine ilişkin kararı, Cumhuriyet Başsavcılığına, hakkında inceleme yapılan memur veya kamu görevlisi ile varsa şikayette bulunan kişiye bildirilir.

Yetkili merciiin;

a) Soruşturma izni verilmesine ilişkin kararına karşı, hakkında inceleme yapılan memur veya kamu görevlisi tarafından,

b) Soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararına karşı ise Cumhuriyet Başsavcılığı veya şikayetçi tarafından,

İtiraz edilebilir. İtiraz kararın tebliğ tarihinden itibaren 10 gün içinde, memurun statüsüne göre, Danıştay İkinci Dairesi veya Bölge İdare Mahkemesi nezdinde yapılabilir. Verilen karar kesindir.

9- Kesinleşen Soruşturma Kararının savcılığa Gönderilmesi

Yetkili merci;

- ✓ Soruşturma izni verilmesine ilişkin karara itiraz edilmemesi,
 - ✓ Yapılan itirazın red edilmesi ve verilen kararın kesinleşmesi,
 - ✓ Soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara yapılan itirazın kabul edilmesi,
- Üzerine rapor dosyasını derhal yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılığına gönderir.

10- Hazırlık Soruşturması, Yetkili Hakim ve Mahkemeler

Soruşturma izni üzerine ilgili Cumhuriyet Başsavcılığı CMUK ve diğer yasalardaki yetkilerini kullanmak suretiyle “hazırlık soruşturması”nı yürüterek sonuçlandırır.

Hazırlık soruşturmasını yürütecek Cumhuriyet Savcıları ile gerekli kararı verecek hakimler ve yargılama yetkisine sahip mahkemeler memurun ve kamu görevlisinin statüsüne, atama şekline, çalışma yerine göre farklılıklar göstermektedir.

a) *Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, T.B.M.M. Genel Sekreteri, Müsteşarlar, Bakanlar Kurulu Kararıyla atananlar ile Büyük şehir Belediye Başkanları hakkında;*

- Hazırlık soruşturmasını; Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya vekili yapar.

- Hakim kararı gerekirse; Yargıtay'ın ilgili Ceza Dairesine başvurulur.
- Davaya bakacak mahkeme; Yargıtay'ın ilgili Ceza Dairesidir.

b) *Ortak kararlar veya Başbakanın onayıyla atanan memurlar ve kamu görevlileri ile il ve ilçe belediye başkanları, ilçe idare şube başkanları hakkında;*

- Hazırlık soruşturmasını; İl Cumhuriyet Başsavcısı veya vekili yapar.
- Hakim kararı gerekirse; İl Asliye Ceza Mahkemesinden alınır
- Davaya bakacak mahkeme; İl Ağır Ceza Mahkemesidir.

c) *Diğer memur ve kamu görevlileri hakkında,*

- Hazırlık soruşturmasını; Yetkili Cumhuriyet Başsavcısı yürütür.
- Hakim kararı gerekirse; Yetkili Sulh Ceza Hakiminden alınır.
- Davaya bakacak mahkeme; Yetkili Mahkemelerdir.

Bu kanun kapsamındaki suçların iştirak halinde işlenmesi durumunda; memur olmayan memur olanla; ast memur üst memurla aynı mahkemede yargılanır. Vekiller de asillerin tabi olduğu usule tabidir.

11- İhbar ve Şikayetlerin Asılsız Olması Halinde Yapılacak İşlemler

Memur ve kamu görevlileri hakkındaki ihbar ve şikayetlerin gazez, kin veya mücerret hakaret için uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı hazırlık soruşturması sonucunda anlaşılır veya yargılama ile sabit olursa haksız isnatta bulunanlar hakkında;

- ✓ Yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılığınca re'sen soruşturma başlatılır,
- ✓ Memur ve kamu görevlilerince kamu davası açılması için Cumhuriyet Başsavcılığına başvurulur, genel hükümlere göre tazminat isteme hakları doğar.

C- 3628 SAYILI “MAL BİLDİRİMİNDE BULUNULMASI, RÜŞVET VE YOLSUZLUKLARLA MÜCADELE KANUNU”

Görevleri nedeniyle bir suç işleyen memurlar ve kamu görevlileri hakkında 4483 sayılı Kanuna göre işlem yapılmakta ise de, özelliği olan bazı suçların kamu düzenini ve güvenini çok yakından ilgilendirmesi, zaman geçirilmeden çok hızlı bir biçimde sonuçlandırılması için 19.4.1990 tarih ve 3628 sayılı “Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu” yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Daha önce, benzer suçlar açısından, 15.5.1930 tarih ve 1609 sayılı “Bazı Cürümlerden Dolayı Memurlar ve Şerikleri Hakkında Takip ve Muhakeme Usulüne Dair Kanun” hükümleri uygulanmakta iken mal bildirimini ve haksız mal edinme konularını da içerecek şekilde çok kapsamlı yeni bir düzenlemeye gidilmiştir.

1- Kanunun Kapsamı

3628 sayılı Kanunun amacı, rüşvet ve yolsuzluklarla mücadele etmek olup bunu gerçekleştirebilmek için de şu tedbirler hükme bağlanmıştır.

a) Kanunda belirtilen kişilerin mal beyanında bulunmalarını sağlamak, haksız mal edinme veya gerçeğe aykırı beyanları önlemek.

b) Kanuna veya genel ahlaka aykırı şekilde mal sahibi olanlar ile sosyal yaşantı açısından geliriyle uygun olmayan harcamalarda bulunanlar, haksız edindikleri malları kaçırma veya gizleme yoluna başvuranlar hakkında ağır cezai müeyyideler öngörmek.

c) İrtikap, rüşvet, ihtilas ve zimmete para geçirme, görev sırasında veya görevinden dolayı kaçakçılık, resmi ihale ve alım ve satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarının açıklanması veya açıklanmasına sebebiyet verme suçlarından veya bu suçlara iştirak etmekten sanık memur ve kamu görevlileri hakkında yapılacak işlemleri düzenlemek.

2- Kanunun Uygulanması

Memur ve kamu görevlilerinin bu kanun kapsamına giren suçları işlemeleri halinde haklarında 4483 sayılı Kanun yerine bu Kanun hükümlerine göre işlem yapılacaktır. Ancak Müsteşarlar, valiler ve kaymakamlar hakkında 4483 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaktır. Diğer taraftan, görevleri ve sıfatları nedeniyle özel soruşturma usulüne tabi olan sanıklarla ilgili yasa hükümleri de saklıdır.

Bu kanunda yazılı suçların asker kişiler tarafından işlenmesi halinde soruşturma askeri savcılar tarafından yine bu kanun hükümlerine göre yürütülür.

3- Suçun İhbarı ve Yetkili Makamlara Duyurulması

Bu kanun kapsamına giren suçlarla ilgili ihbarlar doğrudan Cumhuriyet Başsavcılıklarına yapılır.

- İhbar üzerine bir “ihbar tutanağı” düzenlenir ve bir örneği muhbire verilir. Acele ve gecikmesinde sakınca görülen hallerde tutanak sonradan da düzenlenebilir.
- Muhbirlerin kimlikleri rızaları olmadıkça açıklanamaz. Ancak ihbar asılsız çıktığında aleyhine takibat yapılanın istemi üzerine muhbirin kimliği açıklanır.
- İhbar konusu suç hakkında dava açılıncaya kadar bilgi vermek ve yayın yapmak yasaktır.

Bu kanunda belirtilen suçlardan dolayı soruşturma yapan müfettiş ve muhakkiklerde, elde ettikleri delil ve emareleri bir rapora ekleyerek yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılığına göndermek zorundadırlar.

Bu konuda Cumhuriyet Başsavcılığı da, gerektiğinde soruşturma yapmak üzere, gerekçe göstererek, müfettiş ve muhakkik tarafından kendisine tevdi edilmeyen evrakın gönderilmesini ilgili makamdan isteyebilir.

Kanunda belirtilen suçlardan dolayı delil ve emare elde eden müfettiş ve muhakkikler durumu Cumhuriyet Başsavcılığına ihbar etmedikleri ve evrakı tevdi işlemi bulmadıkları takdirde haklarında 4483 sayılı kanuna göre değil, genel hükümlere göre suç duyurusunda bulunulur.

4- Soruşturma Usulü

Bu kanunda belirtilen suçların işlendiğini öğrenen Cumhuriyet Savcısı sanık hakkında doğrudan doğruya ve bizzat soruşturmaya başlar ve durumu atamaya yetkili amirine veya ilgili mercilere bildirir.

Görev sırasında veya bir ihbar üzerine bu kanunda yazılı suçlardan birisini öğrenen müfettiş veya kişiler durumu yetkili makamlara bildirirler. Yetkili makamın görevlendireceği müfettiş veya muhakkik (soruşturmacı) ifade almak, tüm delil, belge ve evrakları toplamak suretiyle düzenleyeceği “soruşturma raporu”nu bağlı olduğu makam aracılığı ile Cumhuriyet Savcılığına intikal ettirir.

Cumhuriyet Savcısı veya soruşturmayı yapmakta olan müfettiş veya muhakkik, ihbarı doğrulayan emareler bulunduğu takdirde sanıktan, haksız edinilen malın kaçırıldığı yolunda delil ve bilgiler elde edilmesi halinde ise kan ve sihri hısımlarından 7 gün içinde mal bildiriminde bulunmalarını isteme yetkisine sahiptirler. Mal bildiriminde bulunulması zorunludur.

Cumhuriyet Savcısı, kamu davası açılmadan önce haksız edinildiği yolunda delil veya emare bulursa, elde edilen para veya mal konusunda gerekli tedbirin alınmasını yetkili mahkemeden isteyebilir.

Özel kanunlarında aksine bir hüküm mevcut olsa bile ilgili kişiler, kurum ve kuruluşlar bu kanuna göre soruşturma yapmaya yetkili kişi ve mercilere istenen bilgileri eksiksiz olarak vermek zorundadırlar. Aksine davrananlar hakkında 3 aydan 6 aya kadar hapis cezası verilir.

5- Mal Bildirimi, Haksız Mal Edinme ve Hediye

3628 sayılı Kanununun 2’nci maddesi ile memur ve kamu görevlileri dışında kalan, çok geniş bir kesimin mal bildiriminde bulunması mecburiyeti getirilmiş, aksi davranışlar için ağır cezai müeyyideler öngörülmüştür.

Kanuna veya genel ahlaka uygun olarak sağlandığı ispat edilemeyen mallar veya ilgilinin sosyal yaşantısı bakımından geliriyle uygun olduğu kabul edilemeyecek harcamalar şeklinde ortaya çıkan artışlar “haksız mal edinme” sayılmış; haksız edinilmiş malların “zor alımı”na hükmolunacağı belirtilmiştir.

Diğer taraftan, kanunen daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, haksız mal edinen ile haksız edinilen malı kaçırarak veya gizleyene 3 yıldan 5 yıla kadar hapis ve ağır para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

3628 sayılı kanun kapsamına giren kamu görevlilerine; milletlerarası protokol, muamele veya nezaket kaideleri uyarınca veya diğer herhangi bir sebeple yabancı devletlerden, milletlerarası kuruluşlardan, hukuk tüzel kişiliklerinden, Türk uyruğunda olmayan herhangi bir özel veya tüzel kişi veya kuruluştan, aldıkları tarihteki değeri 10 aylık net asgari ücret toplamını aşan hediye veya hibe niteliğindeki eşyayı, aldıkları tarihten itibaren 1 ay içinde kendi kurumlarına teslim etmek zorunluluğu getirilmiştir.

D- 1918 SAYILI KAÇAKÇILIĞIN MEN VE TAKİBİNE DAİR KANUN

1932 tarihinde yürürlüğe giren 1918 sayılı Kanunun kapsamına giren ve kaçakçılık sayılan suç işleyen memurlar hiçbir ayrıma tabi tutulmaksızın diğer vatandaşlar gibi sorgulanır.

Hangi fiillerin kaçakçılık suçu sayılacağı, söz konusu yasanın 1 inci maddesinde tek tek sayılmış bulunmaktadır. Örneğin; Türkiye'ye ithali veya Türkiye'den ihracı yasak olan herhangi bir madde veya eşyanın ithal veya ihracı veya bunlara teşebbüs fiili gibi.

VI- SAYIŞTAY MENSUPLARI HAKKINDA UYGULANACAK HÜKÜMLER

832 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 3 üncü maddesine göre Sayıştay mensupları üç grupta toplanmaktadır;

1) Meslek mensuplar;

- a) Birinci Başkan, Daire Başkanları ve Üyeler,
- b) Raportörler, Uzman Denetçi, Başdenetçi , Denetçi ve Denetçi Yardımcıları.

2) Yönetim mensupları

Müdürler, Müdür Yardımcıları, Şefler ve Memurlar.

3) Savcı ve Savcı Yardımcıları.

Sayıştay mensupları hakkında uygulanacak soruşturma yöntemlerine geçmeden önce bu kişilere ilişkin “başka görev yasağı”, “meslek teminatı” ve “işten el çektirme” hususlarındaki hükümlerden bahsetmek gerekmektedir.

Başka Görev Yasağı :

Sayıştay Kanunu'nun 93 üncü maddesi ile Sayıştay mensupları hakkında başka görev yasağı getirilmiş bulunmaktadır

Söz konusu maddeye göre; özel bir kanun ile olmadıkça Sayıştay mensupları resmi veya özel daire, kurum ve kurullar ile özel kişiler yanında paralı veya parasız hiçbir görev alamazlar. Bu maddeye aykırı hareket edenler istifa etmiş sayılırlar. Bu husus disiplin kurullarınca karara bağlanır. Genel hükümler saklıdır.

Ancak, kooperatif şirketleri ve hayır kurumlarının yönetim kurullarında görev alanlar ve mesleki araştırma ve yayınlarda bulunanlar ile davet olundukları milli ve milletlerarası kongre, konferans ve toplantılara katılanlar için bu madde hükümleri uygulanmaz.

Meslek Teminatı :

Sayıştay Kanunu'nun 7 nci maddesiyle “Başkan ve Üyeler” hakkında, 90 ncı maddesi ile de “diğer meslek mensupları hakkında” meslek teminatı öngörölmüş bulunmaktadır.

a) Kanunun 7 nci maddesine göre; Sayıştay Başkan ve Üyeleri azlolunamaz. Kendileri istemedikçe 65 yaşından önce emekliye ayrılamazlar. Ancak, disiplin soruşturmasına ilişkin 95 inci madde hükmü saklıdır.

Memuriyetten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı kesin hüküm giymiş olanların görevleri kendiliğinden; görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği tam teşkilatlı resmi sağlık kurulu raporu ile kesin olarak anlaşılanların da Sayıştay Genel Kurul Kararıyla görevleri sona erer.

b) Kanunun 90 ıncı maddesine göre; Sayıştay meslek mensuplarının görevlerine, bu kanunda yazılı haller ile Devlet memurluğundan çıkarılmayı gerektiren haller dışında son verilemez; aylık ve başka hakları elinden alınamaz.

Ancak, sağlık bakımından görevlerini yerine getiremeyecek oldukları tam teşekküllü resmi sağlık kurulu raporu ile anlaşılanlarla, buldukları derecede yaş haddini doldurdukları halde bir üst dereceye yükselemeyenlerin görevine Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulunun kararı ve Birinci Başkanın onayıyla son verilir.

İşten El Çektirme :

Meslek mensuplarından haklarında disiplin veya ceza kovuşturması yapılmasına karar verilen raportör, uzman denetçi, başdenetçi, denetçi ve denetçi yardımcılarının görevleri başında kalmalarında soruşturmanın veya hizmetin gereği bakımından sakınca görülürse “Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulu” kararı ile geçici bir süre için işten el çektirilebilecekleri Sayıştay Kanununun 90 ıncı maddesinde yer almış bulunmaktadır.

İşten el çektirme ve tekrar işe başlatma ve bunlarla ilgili diğer hususlar hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun görevden uzaklaştırma bölümündeki (137-142 nci) madde hükümleri uygulanır.

İşten el çektirme ihtiyati bir tedbir olup soruşturmanın herhangi bir aşamasında da alınabilir.

İşten el çektirilen meslek mensubu hakkında görevden uzaklaştırmayı izleyen 10 gün içinde soruşturmaya başlanması şarttır.

Bu konuda keyfî davrandığı, garez ve kin duygusuyla hareket ettiği anlaşılanların hukuki, mali ve cezai sorumluluğu söz konusudur.

Soruşturma sonunda disiplin açısından memurluktan çıkarma veya cezai bir işlem uygulanmasına lüzum kalmayanların yetkililerce görevlerine iadesi gerekir.

İşten el çektirme, bir disiplin kovuşturması icabından olduğu takdirde en çok 3 ay devam edebilir. Bu süre sonunda hakkında bir karar verilmeyen kişi görevine başlatılır.

Bir ceza kovuşturması söz konusu ise her iki ayda bir kişinin durumu gözden geçirilerek göreve dönüp dönmemesi hakkında bir karar verilir.

İşten el çektirilen veya bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınan kişilere bu süre içinde aylıklarının üçte ikisi ödenir. Ancak, yasanın öngördüğü sosyal hak ve yardımlardan faydalanmaya devam ederler.

A- Meslek Mensupları Hakkında Soruşturma

1- Meslek Mensupları Hakkında Disiplin Kovuşturması

1.1 Başkan ve Üyeler Hakkında :

Sayıştay daire başkan ve üyelerinin;

- ✓ Görevlerinin vakar ve şerefi ile bağdaşmayan,
- ✓ Hizmetin aksamasını mucip olan,

hal ve hareketleri görülür veya öğrenilirse, Birinci Başkan durumu inceledikten sonra sonucuna göre, haklarında disiplin kovuşturması yapılması için konuyu Yüksek Disiplin Kuruluna intikal ettirir

Birinci Başkanın yukarıda belirtilen hal ve hareketlerinin görülmesi veya öğrenilmesi halinde ise Yüksek Disiplin Kurulu Başkanı olayı Yüksek Disiplin Kuruluna aktarır..

“Yüksek Disiplin Kurulu”; her takvim yılı için Sayıştay Genel Kurulunca her daireden seçilecek birer üye ile daire başkanları arasından seçilecek beş daire başkanından kurulur. Kurula en kıdemli daire başkanı başkanlık eder. Kurul üye tam sayısı ile toplanır. Kararlar üçte iki çoğunlukla verilir.

Yüksek Disiplin Kurulu, eldeki bilgi, belge ve isnat olunan hal ve hareketin mahiyetine göre;

a) Disiplin kovuşturması yapılmasına gerek olmadığını takdir eder.

b) Disiplin kovuşturması yapılmasına karar vererek, kurul dışındaki daire başkanları ve üyeler arasından seçeceği üç kişiyi soruşturma yapmakla görevlendirir.

Soruşturmayı yapmakla görevlendirilenler;

- İlgiliye isnat olunan hal ve hareketi bildirerek savunmasını alırlar.
- Gerek gördükleri kişileri yeminle dinlerler.
- Her türlü bilgi, belge ve delilleri toplarlar.
- Tüm evrak ve belgeleri ekleyecekleri, görüşlerini açıklayacakları bir rapor düzenleyerek Yüksek Disiplin Kuruluna sunarlar.

Yüksek Disiplin Kurulu Başkanı soruşturma sonucunu ilgiliye yazı ile bildirerek, 10 günden az olmamak kaydıyla, tespit edilecek süre içinde yazılı savunmasını ister. Ayrıca soruşturma dosyasını kurul üyelerinden birisine havale eder. İlgili bu dosyayı raportörün önünde inceleyebilir.

Yüksek Disiplin Kurulu;

a) Isnat olunan hal ve hareketi sabit görmeyerek dosyayı işlemekten kaldırır.

b) Soruşturmanın genişletilmesine ve derinleştirilmesine karar verir.

c) Isnat olunan hal ve hareketi sabit görür, suçun mahiyetine ve ağırlığına göre ilgilinin uyarılmasını veya görevine son verilmesini kararlaştırır.

- ✓ İlgilinin uyarılmasına karar verilmiş ise Kurul kararı Birinci Başkan tarafından kişiye tebliğ edilir. Karar Birinci Başkan hakkında ise tebliği Yüksek Disiplin Kurulu Başkanı yapar.

✓ İlgilinin istifaya veya emekliliğini istemeye davet edilerek görevine son verilmesi kararlaştırılmış ise konu Sayıştay Genel Kuruluna aktarılarak en geç (1) hafta içinde görüşülmesi istenir.

Genel Kurul üye tam sayısı ile toplanarak üçte iki çoğunlukla karar verir. Genel Kurul Yüksek Disiplin Kurulu kararını onaylar veya ilgilinin uyarılmasına karar verir. Karar ilgiliye tebliğ edilir. İlgili Genel Kurulun kararına, tebliğ tarihinden itibaren (1) ay içinde uymaz ise istifa etmiş sayılır.

1.2 Diğer Meslek Mensuplar Hakkında :

Başkan ve Üyeler dışındaki Sayıştay meslek mensuplarının,

- ✓ Meslekin vakar ve şerefi ile bağdaşmayan, veya
- ✓ Hizmetin veya görevlerinin aksamasını mucip olan, çalışma düzenini veya disiplinini bozan,

Hal ve hareketlerinin görülmesi veya öğrenilmesi üzerine, Birinci başkan durumu inceledikten sonra sonucuna göre haklarında bu kanun hükümleri uyarınca disiplin kovuşturması yapılmak üzere “Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulu”na bildirir.

“Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulu”; İki takvim yılı için Genel Kurulca seçilecek bir daire başkanı, bir üye, bir uzman denetçi veya raportör, baş denetçi ile Genel sekreterden oluşur. Kurula Daire Başkanı başkanlık eder. Kurul üye tam sayısı ile toplanır ve oy çokluğuyla karar verir.

Kurul, eldeki bilgi ve karinelere ve isnat olunan hal ve hareketin mahiyetine göre;

- a) Disiplin kovuşturmasına gerek görmez,
- b) Disiplin kovuşturması yapılmasını uygun görerek kurul dışından seçilecek bir

üyenin başkanlığında, bir uzman denetçi ile bir baş denetçi veya raportörden oluşan bir

“Komisyon” tarafından soruşturma yapılmasına karar verir.

Soruşturmayı yapmakla görevlendirilenler;

- İlgilinin savunmasını alırlar
- Gerekli gördükleri kişileri yeminle dinlerler,
- Bilgi, belge ve delilleri toplarlar,
- Görüş ve düşüncelerini belirten bir “rapor düzenlerler. Düzenledikleri raporu, tüm belge ve evrakla birlikte Memurlar Seçim ve Disiplin Kuruluna sunarlar.

Kurul başkanı, soruşturma sonucunu ilgiliye yazı ile bildirerek 10 günden az olmamak üzere, tayin edilecek süre içinde yazılı savunmasını ister,

Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulu;

- a) İsnat olunan suçtu sabit görmez ise dosyanın işlemde kaldırılmasına karar verir.
- b) İsnat olunan suç sabit görülür ise aşağıdaki belirtilen disiplin cezalarında birinin

verilmesini kararlaştırır.

Uyarma; Meslek mensubuna görevinde daha dikkatli davranması gereğinin yazı ile bildirilmesidir.

Kınama; Meslek mensubuna görevinde ve davranışında kusurlu sayıldığıının yazı ile duyurulmasıdır.

Aylığın kesilmesi; Meslek mensubunun aylığından 15 günlük tutarı geçmemek üzere kesinti yapılmasıdır.

Kıdemini durdurulması; Meslek mensubunun bulunduğu derecedeki kademe ilerlemesinin 6 ay ile 2 yıl durdurulmasıdır.

Göreve son verilme; Memurun görevine son verilmesidir.

Disiplin kovuşturmasını gerektiren hal ve davranışlar ile bunlara karşı verilmesi öngörülen disiplin cezaları 26.7.1968 tarihli Resmi Gazete de yayınlanmış bulunan “Başkan ve Üyeler Dışındaki Sayıştay Meslek Mensupları Hakkında Disiplin Kovuşturmasını Gerektiren Hallerle Bunlara Verilecek Disiplin Cezalarına Dair İç Yönetmelik” te açıklanmıştır.

2- Meslek Mensupları Hakkında Ceza Kovuşturması

2.1 Başkan ve Üyeler Hakkında :

a) *Sayıştay Başkan ve Üyelerinden birinin görevi ile ilgili veya görev sırasında bir suç işlemesi halinde,*

Sayıştay Genel Kurulu tarafından seçilecek üç daire başkanı ve iki üyeden oluşan beş kişilik bir komisyon tarafından ilk kovuşturma yapılarak bir “fezleke” düzenlenir,

Düzenlenen fezleke elde edilen tüm bilgi, belge ve delillerle birlikte karar için “Sayıştay Daireler kurulu”na sunulur.

Daireler Kurulu;

✓ Yargılamanın men’ine, veya

✓ Yargılamanın lüzumuna,

karar verir. Verilen karar, şahsi davacılara da tebliğ olunur.

Yargılamanın men’i kararı kendiliğinden; lüzumu kararı ise tebliğinden itibaren 15 gün içinde yapılacak itiraz üzerine “Sayıştay Genel Kurulu” tarafından incelenir.

Sayıştay Genel Kurulu;

✓ Yargılamanın men’i kararı verirse bu karar kesinleşir

✓ Yargılamanın lüzumu kararı verirse dosya Anayasa Mahkemesine gönderilir.

Yargılama bu mahkeme tarafından gerçekleştirilir.

Soruşturma komisyonunun seçimine ilgililer; yargılamanın men’i veya lüzumu kararının görüşmelerine ise soruşturma komisyonu üyeleri katılamazlar.

b) *Sayıştay Başkan ve Üyelerinin görevleri dışında şahsi bir suç işlemeleri halinde yapılacak kovuşturma;*

Bu durumda Yargıtay üyelerinin şahsi suçlarının kovuşturulmasına ilişkin hükümler uygulanır.

4.2.1983 tarih ve 2797 sayılı “Yargıtay Kanunu” nun şahsi suçlardan bahseden 46’ncı maddesine göre bu suçlardan dolayı kişiler hakkında soruşturma yapılabilmesi Birinci Başkanlık Kurulunun kararına bırakılmıştır. “Birinci Başkanlık Kurulu”; Yargıtay Birinci

Başkanının başkanlığında dördü daire başkanı, dördü Yargıtay üyesi olmak üzere sekiz asil ve ikisi daire başkanı ve ikisi Yargıtay üyesi olmak üzere dört yedek üyeden oluşur.

Birinci Başkanlık Kurulu, kendisine intikal eden veya ettirilen ihbar ve şikayetleri inceleyerek soruşturma açılmasını gerektirir nitelikte görürse, ilk soruşturma yapılması için, ceza dairesi başkanlarından birini görevlendirir. Aksi takdirde dosyanın işleminden kaldırılmasına karar verir ki bu karar kesindir.

Soruşturma ile görevlendirilen ceza dairesi başkanı sorgu hakiminin yetkisini haiz olup Ceza Mahkemeleri Usulü Kanunu'nun ilgili hükümlerini uygular ve düzenleyeceği evrakı Birinci Başkanlık Kuruluna sunar.

Birinci Başkanlık Kurulu, son soruşturmanın açılmasına karar verirse “Yargıtay Ceza Genel kurulu”na gönderilmek üzere dosyayı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına tevdi eder.

Ağır cezayı gerektiren suçüstü hallerine ilişkin soruşturmalar ise genel hükümler çerçevesinde yürütülür.

2.2 Diğer Meslek Mensupları Hakkında :

a- Başkan ve üyeler dışındaki meslek mensuplarının görevleriyle ilgili veya görev sırasında bir suç işlemesi halinde;

Birinci Başkan tarafından görevlendirilecek bir üyenin başkanlığında, bir uzman denetçi, bir baş denetçi veya raportörden oluşan bir kurul ilk soruşturmayı yaparak düzenleyeceği “fezleke”yi “Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulu”na verir,

Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulu;

✓ Yargılamanın men'ine, veya

✓ Yargılamanın lüzumuna,

karar verir.

Karar sanığa ve varsa şikayetçiye tebliğ olunur. İlgililerin tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde karara itiraz etmeleri halinde dosya bir defa da “Yüksek Disiplin Kurulu”nda incelenir.

Yüksek Disiplin Kurulu, yargılamanın lüzumuna karar verirse dosya “Yargıtay”a gönderilir. Yargılama Yargıtay’ın görevli ceza dairesinde yapılır.

b)Başkan ve Üyeler dışındaki meslek mensuplarının görevleri dışında bir suç işlemeleri halinde;

Bu durumda “İkinci Sınıf Mensup Hakimler” hakkındaki kovuşturma hükümleri uygulanır.

24.2.1983 tarih ve 2802 sayılı “Hakimler ve Savcılar Kanunu” nun kişisel suçların kovuşturulmasına ilişkin 93’üncü maddesine göre kişisel suçlar hakkında soruşturma, ilgilinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet Savcısı ile Sorgu Hakimine ve son soruşturma ise o yer ağır ceza mahkemesine aittir. Suç merkezde işlenmiş ise soruşturma ve kovuşturma yetkisi Ankara Cumhuriyet Savcısı, Sorgu Hakimi ve Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kullanılır.

Ağır cezayı gerektiren suçüstü hallerinde hazırlık soruşturması yetkili Cumhuriyet savcılar tarafından genel hükümlere göre yürütülür.

B- Yönetim Mensupları Hakkında Soruşturma

Sayıştay mensupları arasında yer alan müdür, müdür yardımcısı, şef ve memurlar “Yönetim mensubu” sayılmakta olup bu kişilerin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48’inci maddesinde sayılı nitelikleri taşımaları gerekmektedir.

Yönetim mensupları “Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulu” kararı üzerine Birinci Başkanın onayıyla göreve atanırlar. Bunların yükselme ve kademe ilerlemeleri ile disiplin ve ceza kovuşturmaları 657 sayılı Devlet memurları Kanununa tabi olup yetkili kurul ise Memurlar Seçim ve Disiplin Kuruludur.

Yönetim mensuplarının tabi oldukları disiplin amirleri ile disiplin kurullarına ilişkin hükümler 30.12.1982 tarihinde yürürlüğe giren “ Sayıştay Yönetim Mensuplarına İlişkin Disiplin Amirleri ve Disiplin Kurulları Hakkında İç Yönetmelik” de düzenlenmiş bulunmaktadır.

Yönetim mensupları hakkında disiplin kovuşturması 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 124 ila 136’ncı maddelerine göre yürütülecektir.

Yönetim mensupları hakkında ceza kovuşturması ise, işlenen suçun, mahiyeti ve özelliği dikkate alınarak yukarıda açıklanan 3628 veya 4483 sayılı Kanun hükümlerine veya genel hükümlere göre yapılacaktır.

C- Savcı ve Savcı Yardımcıları Hakkında Soruşturma

Savcı ve savcı yardımcısı Birinci Başkanın görüşü alındıktan sonra Maliye Bakanlığının teklifi üzerine ortak kararla atanırlar. Özlük işleri açısından doğrudan doğruya Maliye Bakanlığına bağlıdırlar.

Savcı ve savcı yardımcısı hakkında disiplin ve ceza kovuşturması, işlenen suçun mahiyetine ve özelliğine göre ilgili Bakanlık tarafından, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile 3628 veya 4483 sayılı Kanun hükümleri veya genel hükümler dikkate alınarak yerine getirilir.

**VII- SAYIŞTAY KANUNUNA GÖRE SUÇ SAYILAN FİİLLERİN
TESBİTİ HALİNDE YAPILACAK İŞLEMLER**

Sayıştay Kanununun 65’inci maddesinde aynen, “harcamadan önce vize için Sayıştay’a gönderilmiş olan tahakkukat belgelerinin ve harcamadan sonra sayman hesaplarının incelenmesi esnasında suç teşkil eden bir fiile rastlandığı takdirde, ilgili denetçi tarafından derhal deliller tespit edilerek durum, Birinci Başkanlığa bildirilir. Birinci Başkanın görevlendireceği hesap mahkemesince kamu davası yönünden kovuşturma yapılmasına karar verilmesi halinde de işlemler evrak veya hesabın bir kısmı, gereği yerine getirilmek üzere, toplanan ilk delillerle birlikte sorumluların bağlı olduğu daireye veya Cumhuriyet Savcılığına verilir. Genel mahkemelerce verilen hükümler, Sayıştay’ın hesap ve işlemler yönünden

denetimine ve hükmüne engel değildir. Bu maddenin uygulanması ile ilgili hususlar yönetmeliğinde belirtilir” denmektedir.

Kanun maddesi ile 3.6.1976 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan “Sayıştay Denetçi ve Raportörlerinin Denetim ve Çalışma Usulleri Hakkında Yönetmelik” in ilgili hükümleri dikkate alındığında suç teşkil eden bir fiilin tespiti halinde aşağıdaki işlemlerin eksiksiz bir biçimde yapılması gerekmektedir.

1- Suçla İlgili Bilgi, Belge ve Delillerin Toplanması :

Vize veya tescil için Sayıştay’a gönderilmiş olan belgelerin veya sayman hesaplarının incelenmesi sırasında suç teşkil eden bir fiile rastlandığı takdirde, öncelikle suç unsurlarının gerçekten mevcut olup olmadığının araştırılması, gelişi güzel ve mesnetsiz suçlamalardan mutlaka kaçınılması ve kesin karara varıldıktan sonra suçla ilgili tüm bilgi, belge ve delillerin eksiksiz toplanması gerekir.

Toplanması zorunlu olan bilgi, belge ve deliller şunlardır;

a) Tahakkuk, tahsilat ve harcama belgeleri ile idare hesabına giren sair işlemlere ait belgeler,

b) Defter, kayıt ve cetveller,

c) İhbar ve şikayetler ile bu nitelikteki yazı ve yayınlar,

d) Resmi ve özel kişi ve kuruluşlardan sağlanacak bilgi ve belgeler.

İncelemeyi yapan denetçinin suç delili olarak gördüğü belgeleri tespit ettikten sonra, delillerin kaybolmasını önlemek için, çalışmalarını kısa bir süre içinde tamamlaması ve bu işleri gizlilikle yürütmesi şarttır.

2- Yazılacak Müzekkerenin Şekli ve İçeriği;

Denetçi tarafından tespit edilen hususlar yazılacak bir “müzekkere” ile Başkanlığa duyurulacaktır.

Yazılacak müzekerede aşağıdaki bilgilerin eksiksiz yer alması gerekmektedir;

a) İlgili saymanlık hesabının adı ve yılı.

b) Suç oluşturan fiilin ne şekilde ortaya çıkarıldığı inceleme, ihbar veya şikayet nedeniyle olup olmadığı,

c) Doğrudan doğruya Başkanlık tarafından görevlendirilme halinde buna ilişkin yazının tarih ve numarası,

d) İhbar ve şikayette bulunanlar ile yazı veya yayım yoluyla duyuruda bulunanların açık kimlik ve adresleri;

e) Sanıkların kimlik ve adresleri,

f) Suç oluşturan fiillerin tek tek ele alınması, belge ve delillerle ilgi kurarak açıklanması,

g) Gerekçeli kesin kanaatin belirtilmesi.

Yazılan müzekkereye, toplanan tüm bilgi, belge ve deliller sıralı, numaralı ve pusulalı olarak eklenecektir.

Düzenlenen müzekkere, ekleriyle birlikte, denetçisi veya varsa grup şefi ve denetçisi tarafından imzalanarak Başkanlığa intikal ettirilecektir.

3- Müzekerinin İncelenerek Karara Bağlanması;

Başkanlık Makamı gelen müzekkereyi, kamu davası açısından kovuşturma yapılmasına gerek olup olmadığına karar vermesi için dairelerden birisine gönderir.

Daire gelen müzekkereyi öncelikle ve ivedilikle inceleyerek karara bağlamak zorundadır.

a) Daire, müzekkereyi inceledikten sonra, kovuşturma yapılmasına gerek görmez ise dosya işleminden kaldırılır.

b) Daire, müzekkereyi inceledikten sonra kovuşturma yapılmasına gerek görür ise bilgi, belge ve evrakın suçun mahiyetine ve özelliğine göre işlem yapılmak üzere sorumluların bağlı olduğu idareye veya Cumhuriyet Savcılığına gönderilmesine karar verir.

- Suçun zimmet, irtikap, rüşvet, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırmak, görev sırasında veya görevden dolayı kaçakçılık gibi 3628 sayılı Kanun kapsamına girmesi halinde suç unsuru sayılan bilgi, belge ve evrakın tamamı gerekli soruşturmanın süratle yapılmasını sağlamak için Sayıştay Başkanlığı kanalıyla doğrudan doğruya Cumhuriyet Savcılığına gönderilir.
- Suçun 4483 sayılı Kanun kapsamına girmesi halinde ön inceleme yapılması ve soruşturma izni alınması için bilgi, belge ve evrak sorumluların bağlı olduğu idareye gönderilir. Yasal değişiklikten önce gerek görüldüğü takdirde doğrudan doğruya Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulduğu halde, anılan Kanun ile ilgili idareye ön inceleme ve soruşturma izni verme yetkisi tanınmış olduğundan ve bu hususlar yerine getirilmeden cumhuriyet savcılarının kesinlikle soruşturma işlemine başlayamamaları yüzünden durumun Sayıştay Başkanlığı tarafından öncelikle ilgili idareye bildirilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, cumhuriyet savcıları Sayıştay tarafından kendilerine intikal eden suç duyurusunu, ön inceleme yapılması ve gerekiyorsa soruşturma izni verilmesi için mutlaka sorumluların bağlı olduğu idareye gönderecek, bu da işlerin gecikmesine neden olacaktır.

Dairenin verdiği kararlar Başkan tarafından denetçisine de bildirilir.

Suç teşkil eden fiilin birden fazla yılı veya değişik sayman hesaplarını kapsamı halinde dairenin talebi üzerine veya doğrudan doğruya Başkanlığın takdiri ile delil bilgi ve belgelerin toplanması için, ilgili hesapları inceleyen veya Başkanlıkça uygun görülen başka denetçiler görevlendirilir. Bu denetçiler düzenleyecekleri müzekereleri ekleriyle birlikte ve ayrı ayrı Başkanlığa sunarlar. Başkanlık da bunları ilgili daireye havale eder.

Dairenin kararı ne mahiyette olursa olsun, Başkanlıkça bu karar denetçisine bildirildikten sonra, konu hakkında ayrıca sorumluların yazılı savunmaları alınır ve denetçinin görüşüyle birlikte raporda gösterilir.

VIII- SORUŞTURMA YAPANLARIN GÖREV VE YETKİLERİ, TUTANAK VE RAPORLAR

A-Soruşturma Yapanların Görev ve Yetkileri

Kendisine soruşturma yetkisi verilen kimseye soruşturmacı (muhakkik) denir. Danıştay kararlarına göre soruşturma işiyle görevlendirilenlerin isimlerinin yetkili makamlarca düzenlenen onay yazısında açıkca belirtilmesi gerekmektedir.

Muhakkik olayla ilgili her türlü delil ve evrakı toplar, ilgililerin bilgi ve ifadesine başvurur, suç ile sanık arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaya çalışır. Bu işler Ceza Mahkemeleri Usulü Kanunu hükümlerine uygun olarak yürütülür.

Muhakkiklerin başlıca görev ve yetkileri şunlardır;

1- Sanığı davet edip sorguya çekmek;

Hakkında soruşturma yapılan kişi ifadesi alınmak ve sorgulanmak için celpname (çağrı belgesi) ile davet edilir. Kimlik tespitinden sonra yeminsiz ifadesi alınır. İşlenen suçla ilgili sorular sorulur.

2- Tanığı davet edip ifadesini almak;

Usulü dairesinde çağrılan tanıklar, ayrı ayrı ve yemin verdirilerek dinlenirler. Mazeretini bildirmeksizin gelmeyen tanıklar zorla getirilirler.

3- Bilirkişi kullanılması;

Çözümü özel veya teknik bilgiyi gerektiren hallerde bilirkişi kullanımı yoluna gidilebilir.

4- İstiktap (=karşılaştırma);

Suçla ilgili parmak izi, el yazısı, imza veya mühürün kime ait olduğunun tespiti, bir belgenin doğruluğunun veya sahteliğinin araştırılması, failinin bulunması “istiktap” sayesinde mümkündür. Bu iş Polis Enstitüsü, Adli Tıp Kurumu, Güzel Sanatlar Akademisi gibi ihtisaslaşmış kurumlara yaptırılır.

5- Zabt (=el koyma) işleminin gerçekleştirilmesi;

Bir kimsenin elinde bulunan ve suçla ilgili görülen bir eşyanın, kişinin rızasına bakılmaksızın, yetkili makamlarca saklama veya güven altına alınmasıdır. Zabta karar verme yetkisi hakime aittir.

6- Arama kararı aldirmek;

Suç konusu belge ve delillerin ele geçirilmesi için sanığın ev veya işyerinde arama yapmak gerekirse hakim kararı almak gerekir.

7- İstinabe yoluyla ifade alınması;

Başka mahallerdeki tanık ve bilirkişinin dinlenmesi için Cumhuriyet Savcılığının yardımları istenir.

B- Tutanak ve Raporlar

1- Muhbir veya Şikayetçinin Daveti ve İfadesinin Alınması

a) Davet Yazısı :

T.C.
Sayıştay Başkanlığı

Yer, Tarih

Sayı :

Konu : günlü ihbar veya
Şikayetiniz hakkında

Gizlidir

.....
.....

..... hakkında günlü ihbar/şikayetinizle ilgili olarak yapılmakta olan soruşturma/ön inceleme nedeniyle ifadenizin alınmasına gerek görülmüştür. Memuriyetimizde ve belirtilen adreste gün, saatda hazır bulunmanız hususu tebliğ olunur.

Memuriyet Adresimiz :

Soruşturma/Ön İnceleme Yapanın
Adı ve Soyadı
(İmza ve Mühür)

b) Düzenlenecek Tutanak :

TUTANAK

Adı ve Soyadı :

Baba Adı :

Doğum Yeri ve Yılı :

Nüfusta Kayıtlı Olduğu Yer :

İkametgah Adresi :

Yukarıdaki açık kimliği yazılı vaki davetimiz üzerinegünü, saat’da memuriyet adresimize gelmesi üzerine, göndermiş olduğu ihbar/şikayet dilekçesi okunmuş; yazının, imzanın ve içeriğinin kendisine ait olduğunu beyan etmesi üzerine, yöneltilen sorulara verdiği cevaplar aşağıya alınmıştır.

.....
.....

Durumu tespit eden iş bu tutanak düzenlendi, okunup doğruluğu anlaşıldıktan sonra müştereken imzalandı.

Yer,...../Tarih

İfade Sahibi
Adı ve Soyadı
(İmzası)

Soruşturma/Ön İncelemeyi
Yapanın
Adı ve Soyadı
(İmzası)

2- Şikayet Edilen Memurun Daveti ve İfadesinin Alınması

a) Davet Edilmesi :

Sayıştay Başkanlığı

Yer, Tarih

Sayı :

Konu : İşlemiş olduğunuz iddia edilen

Suç fiili hakkında

Gizlidir

.....
.....

İşlemiş olduğunuz iddia olunan suçla ilgili olarak ifadenizin alınması gerektiğinden
..... günü, saat da aşağıda belirtilen soruşturma adresimizde hazır bulunmanız
rica/tebliğ olunur.

Soruşturma Adresi

.....

.....

Soruşturma/Ön İncelemeyi

Yapanın

Adı Soyadı

(İmza ve Mühür)

b) Düzenlenecek Tutanak

İFADE TUTANAĞI

Adı ve Soyadı :
Baba Adı :
Doğum Yeri ve Yılı :
Görevi/Mesleği/İşi :
Görev Yeri :
Medeni Hali :
İkametgah Adresi :

Yukarıdaki açık kimliği yazılı vaki davetimiz üzerinegünü, saat’da Sayıştay Binasının no.lu odasında hazır bulundurulmuş, hakkında iddia olunan suç fiilleri ile ilgili olarak kendisine yöneltilen sorulara aşağıdaki şekilde cevap vermiştir.

Soru 1

Cevap 1

Soru 2

Cevap 2

Durumu tespit eden iş bu tutanak tarafımızdan düzenlendi, okunup doğruluğu anlaşıldıktan sonra birlikte imza edildi.

Yer, Tarih

Soruşturma Kurulu Başkanı

Soruşturma Kurulu Üyeleri

İfade Sahibi

Adı ve Soyadı
Unvanı ve İmzası

Ad ve Soyadları
Unvan ve İmzaları

Adı ve Soyadı
İmzası

3.Tanığın Daveti , İfadesinin Alınması ve Yemin Ettirilmesi

a) Tanığın Daveti

Yer, Tarih

Sayı :

Konu : Tanıklığa Davet

Gizlidir

.....
.....

Yapılmakta olan bir soruşturma nedeniyle tanık sıfatıyla ifadenizin alınmasına gerek görüldüğünden günü, saat da Sayıştay Başkanlığı binasındakino.lu odasında hazır bulunmanız gerekmektedir.

Mazeret bildirmeksizin gelmediğiniz takdirde CMUK'nun 46'ncı maddesi hükmü uyarınca zorla getirileceğinizin bilinmesi hususu tebliğ olunur.

Adres :

Soruşturma Kurulu Başkanı

Soruşturma Kurulu Üyeleri

Adı ve Soyadı

Ad ve Soyadları

Unvanı ve İmzası

Unvan ve İmzaları

Tanık Yemininin Şekli

Tanığa, dinlenmeden önce, herkes ayağa kalkarak, şu şekilde yemin ettirilir;

“Bir şey saklamaksızın ve bir şey katmaksızın, kimseden korkmayarak, bir tesire kapılmayarak bildiğimi namusum ve vicdanım üzerine dosdoğru söyleyeceğime yemin ederim.”

Eğer bir kimsenin tanık sıfatıyla dinlenmesinde tereddüt edilirse yemin tanıklıktan sonraya bırakılır ve aşağıdaki şekilde yaptırılır;

“Bir şey saklamaksızın ve bir şey katmaksızın, kimseden korkmayarak, bir tesire kapılmayarak bildiğimi dosdoğru söylediğime namusum ve vicdanım'ın üzerine yemin ederim.”(CMUK.Madde 57)

b)İfade Tutanağı

Adı ve Soyadı :
Baba Adı :
Doğum Yeri ve Yılı :
Görevi/Mesleği/İşi :
Görev/İş Yeri/Adresi :
İkametgah Adresi :

Yukarıdaki açık kimliği belirtilen tanık sıfatıyla bilgisine başvurulmak üzeregünü, saat’da Sayıştay Binasının no.lu odasında hazır bulundurulmuş; tanıklığa engel bir durumu olmadığı anlaşıldıktan, tanıklık edeceği konu kendisine anlatılarak, usulüne uygun biçimde yemin verdirildikten sonra aşağıdaki sorular sorulmuş ve yanıtlar alınmıştır;

Soru 1

Cevap 1

Soru 2.....

Cevap 2.....

Durumu tespit eden iş bu tutanak tarafımızdan düzenlendi, okunup doğruluğu anlaşıldıktan sonra müştereken imza edildi.

Yer, Tarih

Soruşturma Kurulu Başkanı

Adı ve Soyadı

Unvanı ve İmzası

Soruşturma Kurulu Üyeleri

Ad ve Soyadları

Unvan ve İmzaları

İfade Sahibi

Adı ve Soyadı

İmzası

Zabıt Katibi

Adı ve Soyadı

İmzası

4.Zabıt Katibi Tayini ve Yemin Verdirilmesi

Yapılmakta olan soruşturma işinde; ifade tutanaklarının yazılması, sair yazışmaların yürütülmesi, belge suretlerinin çıkarılması, raporların tanziminde yemin verdirilerek zabıt katibi kullanılabilir.

Zabıt Katibi Yemin Tutanağı

Sayıştay Baş denetçisi hakkında yapılmakta olan soruşturma nedeniyle her türlü ifade tutanaklarının düzenlenmesi işinde biriminde görevli'ın görevlendirilmesi uygun görülmüş, kendisine konu ve ilgili hususlar anlatılıp usulen yemin verdirildikten sonra göreve başlatılmıştır.

Durumu tespit eden iş bu tutanak tarafımızdan düzenlenip müştereken imza edilmiştir.

Yer, Tarih

Soruşturma Komisyonu Başkanı
Adı ve Soyadı
Unvanı ve İmzası

Soruşturma Komisyonu Üyeleri
Ad ve Soyadları
Unvan ve İmzaları

Yeminli Zabıt Katibi
Adı ve Soyadı
İmzası

Yemin Şekli

Yürütülmekte olan soruşturma sırasında duyacağım, öğreneceğim ve göreceğim her türlü bilgi, belge ve olayı bir sır gibi saklayacağıma , bu konuda hiç kimseye bir şey söylemeyeceğime namusum ve vicdanım üzerine yemin ederim.

4- Zabıt ve Arama İşi İçin

Yer, Tarih

Cumhuriyet Savcılığına,

.....

.....da.....ile ilgili olarak.....hakkında.....Kanunu uyarınca yapılmakta olan bir soruşturma dolayısıyla suç konusu bir kısım belgenin saklanması ve yok edilmesi ihtimaline binaen aşağıda adı, soyadı ve adresleri yazılı kişilerin işyeri/ büro/ evlerinde zabıt ve arama işlemlerine girişilmesine lüzum hasıl olmuştur.

Sulh Ceza Hakimliğinden zabıt ve arama kararı alınmasına delaletleri arz ve rica olunur.

Soruşturma Kurulu Başkanı
Adı ve Soyadı
İmzası

6.Ön İnceleme ve Soruşturma Raporları

Düzenlenecek ön inceleme ve soruşturma raporları aşağıdaki bölümlerden oluşur.

Giriş :

Bu bölümde ön inceleme/soruşturma yetkisini veren makamın görev veya onay yazısının tarih ve sayısı yer alır.

Konu :

Soruşturma/ön inceleme mevzu olan ve suç olarak nitelenen fiilin, hal ve hareketin mahiyeti, ilgili mevzuat hükümleri vs. yer alır.

Yapılan İnceleme ve Değerlendirme :

Suç oluşturan hal ve hareketin ele alınması, ifadelere başvurulması, tüm bilgi, belge ve delillerin toplanması, bütün bunların mevzuat hükümleriyle değerlendirilmesi bu bölümde yapılır.

Sonuç

- Soruşturma sonucunda varılan kanaat açıklanır, suçun konusu ile unsurları üzerinde durulur ve ilgili yasa maddeleri belirtilir.
- Raporun dış kapağına “raporun sayısı”, “raporun konusu”, “soruşturma kurulu başkan ve üyelerinin adı ve soyadı” yazılır.
- Hacimli ve çok bölümlü raporların baş kısmına bir fihrist konulur.
- Raporun her sayfası mühürlenir ve paraf edilir.
- Raporun son sayfası Soruşturma Kurulu Üyeleri tarafından ad, soyadı ve unvan yazıldıktan sonra imzalanır.
- Rapor en az 5 nüsha düzenlenir.